

д.е.н., проф. Горняк О. В.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

**ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА РОЗВИТОК
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

В економічній літературі розвиваються два напрями досліджень і трактування розвитку економічної інтеграції. Перший напрямок пов'язаний з розвитком єдиної регіональної економіки шляхом все більш повного об'єднання

національних господарств. Другий в центр дослідження ставить територіальне розширення зони інтеграції [1]. Таким чином, йдеться про поглиблення і розширення інтеграції. Стосовно європейської інтеграції ці процеси почали динамічно розвиватися з початку 70-х років XX століття. Внаслідок перших чотирьох розширень (1983 р. - ЄС-9, 1981 р. - ЄС-10, 1986 р. - ЄС-12, 1995 р. - ЄС-15) число учасників інтеграційного об'єднання збільшилося з 6 до 15, а після останніх (1.05.2004 р. та 1.01.2007 р.) територія ЄС збільшилася майже на $\frac{1}{4}$, а населення - на $\frac{1}{5}$. Особливістю останнього розширення є те, що деякі ключові показники розвитку економіки знизилися (ВВП на душу населення, середня продуктивність праці тощо) [2].

Європейська економічна інтеграція переслідує не лише економічні цілі. Це підтверджує аналіз витрат на розширення ЄС. Найбільша їх частка (60 %) приходить на витрати структурних реформ. Велику питому вагу складають витрати на розвиток сільського господарства і на реалізацію внутрішньої політики.

Розширення ЄС справило найбільший вплив на нових членів регіонального інтеграційного угруповання. Хід сучасної світової кризи теж підтвердив вразливість економік 12 країн, що останніми приєдналися до ЄС. Тут головну роль відіграє істотний розрив у рівнях економічного розвитку між старими і новими членами, відставання країн ЦСЄ практично за всіма соціально-економічними показниками, перш за все за рівнем соціальних стандартів.

Оцінка наслідків розширення євроінтеграції для економіки України залежить від того, з яких позицій вона проводиться. Існують дві крайні позиції. Перша позиція зводиться до того, що Україна поки що не наближається до європейських стандартів, а віддаляється від них, тому розширення ЄС має для України більше негативних, ніж позитивних наслідків. Друга позиція полягає в тому, що вступ України до ЄС розв'яже складні невирішені питання української економіки.

Реальні результати попередніх розширень свідчать про те, що позитивні результати перевищують негативні: частка ЄС після розширення у зовнішньому обороті України зросла до 38%, і європейський ринок за своїм значенням займає провідне місце. У середньо- та довгостроковій перспективі позитивні наслідки процесу розширення євроінтеграції для України будуть зростати. Але при цьому необхідні певні спільні заходи: збільшення розмірів квот на поставки української сталеварної продукції; поширення на Україну соціальних преференцій; створення в Україні системи моніторингу якості продукції згідно з європейськими нормами; вдосконалення системи стандартизації; цільова підтримка інвестиційних проектів в Україні (енергетика, транспорт, екологія); інтеграція інфраструктурних мереж; розвиток транскордонного співробітництва; лібералізація візового режиму для громадян України.

Поглиблення євроінтеграційних процесів пов'язано, перш за все, з розвитком регіональної економіки. Цей процес на рівні окремих національних господарств може відбуватися за рахунок розвитку економіки окремих регіонів. Надання їм більшої самостійності у здійсненні економічної політики дозволить використати більш повно прогресивні організаційні форми розвитку регіональної економіки, такі, як кластери та мережі для включення економіки того чи іншого регіону до процесів євроінтеграції. Кластерна модель економічного розвитку регіону створює для цього всі необхідні умови. Вона передбачає розвиток на основі комплексного підходу і використання всіх наявних можливостей регіону. Кластери забезпечують використання потенціалу

підприємств різних сфер і галузей, залучають іноземних інвесторів та іноземні компанії до виконання тих чи інших проектів [3]. Для України це один із пріоритетних напрямків розвитку у напрямку європейської інтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Леоненко П.М., Черепніна О.І. Сучасні економічні системи: Навч.посібн. - К.: Знання, 2006. - 429 с.
2. Сиденко В.Р. Глобализация - европейская интеграция — экономическое развитие: украинская модель. - Т. 1. Глобализация и экономическое развитие. - К.: Феникс, 2008.-376 с.
3. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці. - К.: Логос, 2004.- 848 с.